

valóságérzék és etikai szemlélet továbbvitele az esztétikai szempontú, irodalmibb, műközpontúbb gondolkodásban. Mészáros filozófiai és lélektani érdeklődésének eredményeit igényes elemzések bizonyítják. Igéretes tehetségek között kell megemlíteni Tóth László, Varga Imre, Alabán Ferenc és Varga Erzsébet nevét.

Szeberényi Zoltán a csehszlovákiai magyar irodalomban tájékozódni akarók számára szükséges és hasznos írásokat gyűjtött kötetbe. Figyelmeztet arra, hogy milyen feladatok várnak a ma már irodalomtörténeti távlatban értékelhető csehszlovákiai magyar irodalom kutatóira.

Cs. Varga István

Poésie hongroise. Anthologie. A verseket válogatta és fordította Marc Delouze. Corvina K. Bp. 1978.

A Corvina Kiadónál jelent meg 1978-ban a *Poésie hongroise* (Magyar költészet) című francia nyelvű antológia, mely a mai magyar költészetet hivatott bemutatni a francia olvasók számára. A verseket fiatal francia költő, Marc Delouze válogatta és fordította. Az antológia két részre oszlik, az első, kisebb rész rövid líratörténeti bevezető: Janus Pannoniustól József Attiláig a legnagyobb magyar költők egy-egy költeménye, valamint magyar népdalok vázolják az utat, amely jelenkori költészetünk kialakulásához vezetett. A második részben negyvenöt mai magyar költő válogatott versei találhatók. A versek keletkezési sorrendben, az írók pedig ábécé szerint sorakoznak – jelezve mindezzel a válogatás pártatlan szándékát. A fordító szimpátiája azonban tagadhatatlanul lemérhető, ha megvizsgáljuk a bemutatott versek számát, illetve azt, hogy az egyes válogatások mennyire fogják át az adott életmű egészét. Tandori, Pilinszky és Weöres költészete kapja a legnagyobb hangsúlyt az antológiában. A fordítások színvonala egyenletesen jó, s a kötetet élővé teszi, hogy a válogatások nagy részét pár sorral maguk a költők vezetik be, írnak arról, amit legfontosabbnak vélnék mondani életükről, költészetükről, elveikről.

A kötet egyszerre kelt tiszteletet és elégedetlenségét. Tisztelet Marc Delouze-nak, aki a nyersfordításokat műalkotássá emelte, akinek vállalkozó kedve nélkül létre sem jött volna ez az antológia. De természetes hiányérzeteink is vannak, hiszen szinte lehetetlen a mai magyar költészetet egy kötetben belül ismertetni, több évtizedes hiányokat egyéni vállalkozással pótolni.

A válogatás elvét Marc Delouze – többek közt – így határozza meg francia előszavában: „Bemutat-e MINDENT ez az antológia, ami ma Magyarországon íródik (a verseket értve természetesen)? Bizonyára nem. Akkor viszont nem más ez a kötet, mint azoknak a költőknek a kiválasztása, akiket a szerző személy szerint kedvel? Ez sem. Sokkal inkább, e két lehetetlen közötti kompromisszum.” Sok az előnye, de vannak hátrányai is ennek a kompromisszumnak. Tanulságos, hogy egy francia költő friss szemmel kiket és milyen verseket választ. Érdekes és jó, hogy milyen sok fiatal költő van a kötetben, de hiányoznak is sokan, a fiatalok közül csak Dobai Pétert említve.

Marc Delouze nem tudta igazán eldönteni, hogy milyen kötetet szerkesszen. Az antológia *felépítése* a líratörténeti bevezetővel, a széles mai alkotó gárdával tájékoztató, „kézikönyv”-jellegű sugall. Arra vállalkozik, hogy hiánytpótló, átfogó képet nyújtson a magyar költészeiről. Ezzel szemben a válogatás *szempontjai* néhol teljesen szubjektívek vagy következtelnek. Esetlegesen tűnik például, hogy Juhász Ferenc költészetét éppen a *A menekülő ember* és a *Levél Rózsavár elhagyott ravatalán* című két költemény reprezentálja. Az is megbontja a kötet egységét, hogy Delouze csak kései prózaverseket közöl Illyés Gyulától. Indoka, hogy Franciaországban Illyés a legnépszerűbb a magyar költők közül, ezért költészetének egészét bemutatni nem szükséges, elég a legújabb, még ismeretlen versek közlése. Ilyen egyensúly-eltolódások mellett a könyv nem felel meg teljesen a maga elé állított követelménynek: az adott keretek között teljes képet adni a mai magyar költészeiről.

Vitatható az a nézet is, hogy a „mai költő” fogalmába szigorúan csak az élők tartoznak. Meghatározott időközökben megjelenő köteteknél – mint például a könyvheti Szép versek sorozat – ez a követendő szerkesztési elv, de egy általánosabb értékelésre igényt tartó válogatás esetében már nem elég élet és halál határát korlátul megvonni.

Ez a francia nyelvű antológia pillanatképet rögzít a mai magyar költészet kínálatának és a francia olvasó keresletének viszonyában. Ha remélhetnénk, hogy még számtalan, ugyanilyen színvonalasan fordított és válogatott pillanatkép követné ezt a kötetet, a fenti kifogásokat nem említettük volna, s várakozással tekintenénk a következő kötet elé.

Kelevéz Ágnes